

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ATHANASIA RANTOSE
přednesené dne 15. prosince 2022¹

Věc C-124/21 P

**International Skating Union
proti**

Evropské komisi

„Kasační opravný prostředek – Hospodářská soutěž – Pravidla zavedená mezinárodním sportovním svazem vykonávajícím souběžně regulační pravomoc a hospodářskou činnost – Pravidla týkající se povolování soutěží, účasti sportovců na nich a rozhodčího řešení sporů – Článek 101 odst. 1 SFEU – Omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu – Odůvodnění“

I. Úvod

1. Kasačním opravným prostředkem se International Skating Union (Mezinárodní bruslařská unie, dále jen „ISU“ nebo „navrhovatelka“) domáhá částečného zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. prosince 2020, International Skating Union v. Komise (T-93/18, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2020:610), kterým Tribunál částečně zamítl její žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Evropské komise C(2017) 8230 final ze dne 8. prosince 2017 v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (věc AT.40208 – Pravidla způsobilosti Mezinárodní bruslařské unie) (dále jen „sporné rozhodnutí“).

2. Souběžně podali vedlejší kasační opravný prostředek směřující rovněž k částečnému zrušení napadeného rozsudku dva sportovci, na základě jejichž stížnosti zahájila Komise řízení proti ISU, a sice Mark Jan Hendrik Tuitert a Niels Kerstholt, jakož i European Elite Athletes Association (Evropská asociace elitních sportovců), vedlejší účastníci řízení v prvním stupni (dále jen „vedlejší účastníci řízení“ a „účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek“).

3. Shodně jako ve věci C-333/21, European Super League], v níž je mé stanovisko předneseno téhož dne, je jádrem projednávané věci problematika vztahů a vzájemných vazeb mezi právem hospodářské soutěže a sportem a nastoluje otázky, které kromě toho, že se v případě některých jedná z právního hlediska o otázky dosud neřešené, mají nezanedbatelný „existenciální“ význam pro sportovní svazy.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

II. Skutečnosti předcházející sporu

4. Skutečnosti předcházející sporu jsou popsány v bodech 1 až 37 napadeného rozsudku a lze je pro potřeby tohoto stanoviska shrnout následovně.

A. Skutkový rámec

5. ISU je jediným mezinárodním sportovním svazem uznaným Mezinárodním olympijským výborem (MOV) v oblasti krasobruslení a rychlobruslení na ledě. ISU je složena z národních sdružení (svazů), jejichž členy jsou kluby a bruslaři.

6. ISU plní dvojí funkci, neboť jejím cílem je zaprvé regulovat, řídit a propagovat krasobruslení a rychlobruslení na ledě ve světě a zadruhé vykonávat hospodářskou činnost spočívající v pořádání mezinárodních soutěží v bruslení na ledě.

7. V rámci své „regulační“ funkce vydala ISU souhrn předpisů, kodexů a sdělení, mizi nimiž jsou stanovena následující pravidla. Součástí obecných předpisů ISU jsou pravidla označovaná jako „pravidla způsobilosti“, která stanoví podmínky, za nichž se sportovci mohou účastnit soutěží v bruslení na ledu. Tato pravidla způsobilosti stanoví, že takové soutěže musí být schváleny ISU nebo jejími členy a musí být v souladu s pravidly zavedenými ISU.

8. Pravidla způsobilosti, ve znění přijatém v roce 2014, zahrnovala mimo jiné pravidlo 102 odst. 2 písm. c), pravidlo 102 odst. 7 a pravidlo 103 odst. 2, ze kterých vyplývalo, že v případě účasti sportovce v soutěži, již neschválila ISU nebo některý z jejích členů, se dotyčný vystavuje sankci doživotního vyloučení ze všech soutěží organizovaných ISU.

9. Pravidla způsobilosti obsahovala také pravidlo 102 odst. 1 písm. a) bodu i), podle kterého „má právo zúčastnit se akcí a soutěží spadajících do pravomoci ISU pouze ta osoba, jež dodržuje zásady a politiky ISU, jak jsou stanoveny v[jejích] stanovách“, a pravidlo 102 odst. 1 písm. a) bod ii), které stanovilo, že „podmínka způsobilosti je koncipována k zajištění vhodné ochrany hospodářských a jiných zájmů ISU, jež využívá své finanční příjmy k řízení a rozvoji sportovních disciplín [...] a na podporu či ve prospěch [svých] členů [...] a jejich bruslařů“.

10. V roce 2016 byla pravidla způsobilosti předmětem revize.

11. Pravidlo 102 odst. 7, ve znění této revize, stanoví, že sankce v případě účasti sportovce na soutěži, kterou ISU neschválila, se určí podle závažnosti porušení, přičemž těmito sankcemi jsou napomenutí v případě prvního porušení, vyloučení až na 5 let v případě nevědomé účasti na neschválené soutěži, vyloučení až na 10 let v případě vědomé účasti na takové soutěži nebo doživotní vyloučení, jedná-li se o porušení, které je považováno za „velmi závažné“.

12. Kromě toho pravidlo 102 odst. 1 písm. a) bodu ii), ve znění uvedené revize, již neodkazuje na odpovídající ochranu hospodářských zájmů ISU a na místo toho se v něm uvádí, že „podmínka způsobilosti je koncipována k zajištění vhodné ochrany etických hodnot, statutárních cílů a jiných oprávněných zájmů“ tohoto svazu, který „využívá své finanční příjmy k řízení a rozvoji sportovních disciplín [...] a na podporu či ve prospěch [svých] členů [...] a jejich bruslařů“.

13. Souběžně s těmito pravidly článek 25 stanov ISU, ve znění použitelném od 30. června 2006, stanoví, že sportovci, kteří chtějí napadnout rozhodnutí o způsobilosti týkající se jejich osoby, mohou podat žalobu výlučně k Tribunal arbitral du sport (Mezinárodní sportovní arbitráž, dále jen „CAS“) se sídlem v Lausanne (Švýcarsko).

14. Dne 25. října 2015 zveřejnila ISU sdělení č. 1974 (dále jen „sdělení č. 1974“), nazvané „Otevřené mezinárodní soutěže“, které vymezuje postup pro získání povolení organizovat mezinárodní soutěž v bruslení na ledě, jež se použije jak na členy svazu, tak na třetí osoby jako organizátory takových soutěží.

15. Toto sdělení stanoví, že všechny tyto soutěže musí být předem schváleny ISU a organizovány v souladu s pravidly tohoto svazu. Uvedené sdělení kromě toho vyjmenovává souhrn obecných, finančních, technických, sportovních a etických požadavků, které musí každý organizátor soutěže v bruslení na ledě splňovat. Z těchto požadavků zejména vyplývá, že ke každé žádosti o schválení musí být přiloženy technické a sportovní údaje (místo konání soutěže, výše cen, které budou udělovány, obchodní plány, rozpočet a televizní pokrytí atd.), že každý organizátor je povinen předložit prohlášení potvrzující, že přijímá etický kodex ISU, a ta je oprávněna vyžádat si k těmto jednotlivým skutečnostem doplňující informace. Jak vyplývá z čl. 4 písm. h) etického kodexu ISU, ve znění použitelném od 25. ledna 2012, každý organizátor je zejména povinen se „zdržet jakékoliv účasti na sázkách nebo jakékoliv podpory sázek nebo hazardních her spojených s jakoukoli soutěží nebo akcí, které spadají do pravomoci“ tohoto svazu.

16. Současně sdělení č. 1974 opravňuje ISU k přijetí či zamítnutí žádosti o schválení, a to jak na základě požadavků uvedených v tomto sdělení, tak na základě základních cílů sledovaných tímto svazem, které jsou definovány zejména v čl. 3 odst. 1 jeho stanov. V případě zamítnutí žádosti může organizátor v souladu s procesními pravidly ISU podat žalobu k CAS.

17. Konečně toto sdělení stanoví, že každý organizátor soutěže je povinen uhradit ISU solidární příspěvek, jehož výše je určena v každém jednotlivém případě a který je určen k podpoře a rozvoji sportovních disciplín spadajících do pravomoci tohoto svazu.

B. Správní řízení a sporné rozhodnutí

18. Dne 8. prosince 2017 přijala Komise sporné rozhodnutí, které se týká jak pravidel ISU přijatých v roce 2014, tak pravidel, jež vzešla z revize provedené v roce 2016.

19. V tomto rozhodnutí Komise zaprvé vymezila dotčený trh jako světový trh organizace a komerčního provozování mezinárodních soutěží v rychlobruslení na ledě. Tento orgán rovněž konstatoval, že s ohledem na své dvojí postavení, tedy jako subjektu, který má pravomoc schvalovat mezinárodní soutěže týkající se tohoto trhu a subjektu odpovědného za organizaci nejvýznamnějších z nich, je ISU způsobilá na tomto trhu ovlivnit podstatným způsobem hospodářskou soutěž.

20. Komise měla zadruhé za to, že ISU lze považovat za sdružení podniků a pravidla, která přijala, představují rozhodnutí učiněné takovým sdružením podniků ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.

21. Tento orgán zatřetí dospěl k závěru, že účelem pravidel způsobilosti a pravidel pro schvalování soutěží, která ISU zavedla, je omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, a to v podstatě z důvodu, že z posouzení obsahu těchto pravidel, jejich cílů, jakož i jejich hospodářského a právního kontextu je zřejmé, že mohou být využita k tomu, aby

znemožnila potenciálním organizátorům konkurenčních mezinárodních rychlobruslařských soutěží na ledě vstup na dotčený trh a jsou způsobilá omezit možnosti profesionálních rychlobruslařů svobodně se účastnit takových závodů, jakož i připravit jejich potenciální organizátory o služby sportovců, jejichž přítomnost je pro konání takových závodů nezbytná.

22. Komise začtvrté poznamenala, že není nezbytné analyzovat účinky dotčených pravidel na hospodářskou soutěž, přičemž následně uvedla důvody, na základě kterých má za to, že tato pravidla mají také protisoutěžní účinky.

23. Komise zapáté měla za to, že na uvedená pravidla nelze nahlížet jako na pravidla nespádající do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU jakožto omezení nedílně spjatá se sledováním legitimních cílů a těmto cílům přiměřená, a proto musí být s ohledem na jejich účel a protisoutěžní účinky považována za omezení zakázaná tímto ustanovením.

24. Zašesté měla Komise za to, že pravidla přijatá ISU v oblasti rozhodčího řízení sama o sobě nepředstavují omezení hospodářské soutěže, nicméně v projednávané věci posilují omezení hospodářské soutěže vyplývající z pravidel způsobilosti a pravidel pro schvalování soutěží, která tento svaz zavedl.

25. Konečně zasedmé dospěla Komise k závěru, že pravidla způsobilosti a pravidla pro schvalování soutěží nesplňují kumulativní podmínky stanovené v čl. 101 odst. 3 SFEU, a tudíž na ně nelze uplatnit výjimku podle tohoto ustanovení, ovlivňují obchod mezi členskými státy, mají účinky jak v Unii, tak v Evropském hospodářském prostoru (EHP), a že je třeba ISU pod sankcí penále uložit povinnost ukončit takto vymezené protiprávní jednání, aniž by ovšem ISU byla uložena pokuta, a to zejména z důvodu neexistence „precedentu“ v rozhodovací praxi v této oblasti.

26. Výrok sporného rozhodnutí obsahuje článek 1, podle kterého ISU „tím, že, pokud je o rychlobruslení, přijala a uplatňovala pravidla způsobilosti, zejména pravidla 102 a 103 obecných předpisů [...] z let 2014 a 2016, porušila článek 101 [SFEU] a článek 53 Dohody o [EHP]“. Součástí výroku je také článek 2, kterým je tomuto svazu uložena povinnost ukončit protiprávní jednání a zdržet se jeho opakování, jakož i článek 4, který stanoví uložení penále pro případ nesplnění uvedených povinností.

C. Soudní řízení a napadený rozsudek

27. Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 19. února 2018 se ISU domáhala zrušení sporného rozhodnutí. Na podporu svých návrhových žádání předložila osm žalobních důvodů vycházejících v podstatě, pokud jde o první, z porušení povinnosti uvést odůvodnění, pokud jde o druhý až pátý, z porušení článku 101 SFEU v rozsahu, ve kterém je toto ustanovení použito na její pravidla způsobilosti a pravidla pro schvalování soutěží², pokud jde o šestý, z porušení uvedeného článku v rozsahu, ve kterém byl uplatněn na její pravidla v oblasti rozhodčího řízení, a pokud jde o sedmý a osmý, z protiprávnosti povinností a penále jí uložených.

² – Druhý žalobní důvod navrhovatelky se týkal závěru ohledně omezení z hlediska účelu a třetí a čtvrtý žalobní důvod se týkaly toho, jakým způsobem Komise posoudila otázku, zda omezení hospodářské soutěže je nedílně spjata se zajištěním legitimních cílů a je mu přiměřené.

28. Dne 16. prosince 2020 přijal Tribunál napadený rozsudek, ve kterém v podstatě rozhodl, že sporné rozhodnutí není stíženo protiprávností v rozsahu, v němž se týká pravidel ISU o způsobilosti a pravidel pro schvalování soutěží, ale je protiprávní v rozsahu, ve kterém se týká pravidel zavedených tímto svazem v oblasti rozhodčího řízení.

D. Návrhová žádání účastníků řízení

1. Návrhová žádání v kasačním opravném prostředku

29. Kasačním opravným prostředkem ISU navrhuje, aby Soudní dvůr:

- napadený rozsudek zrušil v rozsahu, v němž jím byla částečně zamítnuta žaloba v prvním stupni;
- sporné rozhodnutí zrušil v rozsahu, v němž nebylo zrušeno již napadeným rozsudkem, a
- uložil Komisi a vedlejším účastníkům řízení náhradu nákladů řízení vzniklých v prvním stupni i v řízení o kasačním opravném prostředku.

30. Komise navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek a uložil ISU náhradu nákladů řízení.

31. Vedlejší účastníci řízení navrhuji zamítnutí kasačního opravného prostředku.

2. Návrhová žádání ve vedlejším kasačním opravném prostředku

32. Vedlejším kasačním opravným prostředkem účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek navrhuji, aby Soudní dvůr:

- napadený rozsudek zrušil v rozsahu, v němž jím bylo napadené rozhodnutí částečně zrušeno;
- žalobu v prvním stupni zamítl v rozsahu, v němž nebyla zamítnuta již napadeným rozsudkem, a
- uložil ISU náhradu nákladů řízení vzniklých v řízení o kasačním opravném prostředku.

33. Komise navrhuje, aby bylo vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku vyhověno a ISU byla uložena náhrada nákladů řízení.

34. ISU navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl vedlejší kasační opravný prostředek a uložil vedlejším účastníkům řízení náhradu nákladů řízení.

III. Analýza kasačního opravného prostředku

A. Úvodní poznámky

35. Předtím, než přistoupím k posouzení kasačního opravného prostředku, považuji za užitečné vyjasnit analytický rámec, který je třeba použít při analýze pravidel vydávaných sportovními svazy z hlediska práva hospodářské soutěže.

1. K použití čl. 101 odst. 1 SFEU na pravidla přijatá sportovními svazy

36. V souladu s judikaturou Soudního dvora se na výkon sportovní činnosti vztahují pravidla Smlouvy o FEU tehdy, pokud představuje hospodářskou činnost³. Z toho vyplývá, že pravidla řídicích sportovních orgánů, jako jsou pravidla ISU, se v zásadě nevymykají použití unijního práva hospodářské soutěže⁴.

37. Nicméně ne každé opatření přijaté sportovním svazem, které může mít omezující účinek na hospodářskou soutěž, nutně spadá pod zákaz uvedený v čl. 101 odst. 1 SFEU. Pro účely použití tohoto ustanovení v konkrétním případě je třeba nejprve vzít v úvahu celkový kontext, ve kterém bylo toto opatření přijato či v něm vyvolává účinky, a zejména cíle tohoto opatření⁵.

38. V rámci použití práva hospodářské soutěže na pravidla stanovená sportovními svazy se tak může ukázat jako relevantní odkaz na zvláštní povahu sportu uvedený v článku 165 SFEU, a to zejména pro účely posouzení případných odůvodnění omezení hospodářské soutěže⁶.

39. Proto v případě, že omezující účinky, které vyplývají ze sporného pravidla sportovního svazu, bylo možné rozumně považovat za nezbytné pro zajištění legitimního „sportovního“ cíle a tyto účinky nejdou nad rámec toho, co je pro zajištění tohoto cíle nezbytné, čl. 101 odst. 1 SFEU se na tato opatření nevztahuje⁷.

40. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že analýza vedlejších omezení a otázka, zda se dané chování vymyká působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU z důvodu, že je přiměřené jím sledovanému legitimnímu cíli, je odlišná od otázky, zda účelem nebo důsledkem tohoto chování je omezení hospodářské soutěže. Jak to jasně vyplývá z judikatury Soudního dvora, Soudní dvůr teprve poté, co v prvním kroku konstatuje, že by dané opatření mohlo omezit hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, a to přitom aniž by už dospěl k výslovnému závěru o omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu nebo z hlediska účinku, přistoupí v druhém kroku k posouzení, zda omezující účinky na hospodářskou soutěž jsou nedílně spjaty se zajištěním legitimních a přiměřených cílů, a z toho důvodu se na ně nepoužije čl. 101 odst. 1 SFEU⁸.

³ – Viz rozsudek ze dne 25. dubna 2013, Asociația Accept (C-81/12, EU:C:2013:275, bod 45 a citovaná judikatura).

⁴ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. července 2006, Meca-Medina a Majcen v. Komise (C-519/04 P, dále jen „rozsudek Meca-Medina“, EU:C:2006:492, body 29 až 34).

⁵ – Viz rozsudek ze dne 19. února 2002, Wouters a další (C-309/99, EU:C:2002:98, bod 97).

⁶ – Viz rozsudek ze dne 16. března 2010, Olympique Lyonnais (C-325/08, EU:C:2010:143, bod 40).

⁷ – Viz rozsudek Meca-Medina (bod 42, jakož i citovaná judikatura a bod 45).

⁸ – Viz rozsudky ze dne 19. února 2002, Wouters a další (C-309/99, EU:C:2002:98, bod 110); ze dne 4. září 2014, API a další (C-184/13 až C-187/13, C-194/13, C-195/13 a C-208/13, EU:C:2014:2147, body 43 a 49), a ze dne 23. listopadu 2017, ČEZ Elektro Bulgaria a FrontEx International (C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890, body 51 a 57).

41. Je třeba uvést, že na rozdíl od přístupu, který zvolila Komise ve sporném rozhodnutí, v napadeném rozsudku Tribunál posoudil společně druhý žalobní důvod navrhovatelky týkající se závěru, že účelem pravidel způsobilosti bylo omezit hospodářskou soutěž, a třetí a čtvrtý žalobní důvod týkající se toho, jakým způsobem Komise posoudila otázku, zda omezení hospodářské soutěže je nedílně spjata se zajištěním legitimních cílů a je mu přiměřené⁹.

42. Mimoto použití pojmu „vedlejší omezení“ nepředpokládá vyvažování účinků podporujících hospodářskou soutěž a účinků hospodářskou soutěž narušujících, jelikož takovou analýzu lze provést pouze ve specifickém rámci čl. 101 odst. 3 SFEU¹⁰. Z toho vyplývá, že teorie vedlejších omezení se může ukázat jako obzvláště relevantní v případě pravidel vydaných sportovními svazy, neboť podmínky, které musí být splněny pro použití výjimky podle čl. 101 odst. 3 SFEU, se zdají být obtížněji realizovatelné nežli podmínky uvedené v rozsudku Meca-Medina¹¹. V tomto ohledu je třeba připomenout, že k tomu, aby se na opatření vztahovala individuální výjimka na základě čl. 101 odst. 3 SFEU, musí splňovat čtyři kumulativní podmínky v tomto ustanovení uvedené, a je na subjektu, kterému je vytýkáno porušení pravidel hospodářské soutěže, aby prokázal, že účinky podporující hospodářskou soutěž v podobě nárůstu efektivnosti souvisejícího především s hospodářskými přínosy, jako je vytvoření přidané hodnoty snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a vytvořením nového výrobku, převažují nad omezujícími účinky dohody.

43. Konečně pokud jdou omezení nad rámec, co je nezbytné pro dosažení sledovaného legitimního cíle, je třeba analyzovat jejich účinky na hospodářskou soutěž s využitím klasické analýzy čl. 101 odst. 1 SFEU, za současného připuštění možnosti případného odůvodnění na základě čl. 101 odst. 3 SFEU¹².

2. K povinností sportovního svazu, který má schvalovací pravomoc a monopol v oblasti organizace sportovních akcí

44. S ohledem na roli tradičně prisuzovanou sportovním svazům se tyto svazy vystavují riziku střetu zájmů, který vyplývá zprv ze skutečnosti, že mají regulační pravomoc, a zadruhé z toho, že současně zajišťují hospodářskou činnost.

45. Z toho důvodu, nepodléhá-li tato pravomoc omezením, povinností nebo kontrole, sportovní svaz nadaný uvedenou pravomocí je způsobilý narušit hospodářskou soutěž, odepře-li jiným subjektům přístup na dotčený trh tím, že zvýhodní soutěž či soutěže, které organizuje. Systém nenarušené hospodářské soutěže přitom může být zaručen, pouze pokud je zaručena rovnost příležitostí mezi jednotlivými hospodářskými subjekty¹³.

46. V napadeném rozsudku Tribunál potvrdil stanovisko Komise ohledně rizika střetu zájmů založené na zdůraznění nutnosti, aby tato kumulace podléhala souhrnu limitů a kontrol, a to zejména tím, že budou stanovena transparentní, objektivní, nediskriminační a přiměřené kritéria, za kterých je sportovní svaz oprávněn použít svou schvalovací a sankční pravomoc, aby se předešlo jakémukoliv riziku svévole spočívajícímu ve zvýhodnění hospodářské činnosti dotyčného svazu

⁹ – Viz body 87 až 89 tohoto stanoviska.

¹⁰ – Viz body 29 a 30 sdělení Komise – Pokyny k použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy (Úř. věst. 2004, C 101, s. 97).

¹¹ – Viz bod 40 tohoto stanoviska.

¹² – Viz rozsudek ze dne 28. února 2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas* (C-1/12, dále jen „rozsudek OTOC“, EU:C:2013:127, body 101 až 103).

¹³ – Viz rozsudky ze dne 1. července 2008, *MOTOE* (C-49/07, dále jen „rozsudek MOTOE“, EU:C:2008:376, bod 51), a *OTOC* (bod 88).

nebo znevýhodnění hospodářských činností jeho konkurentů, či dokonce vyloučení hospodářské soutěže vůbec. V tomto ohledu se Tribunál opřel především o judikaturu Soudního dvora vycházející z rozsudků MOTOE a OTOC¹⁴.

47. V projednávané věci, vzhledem k tomu, že sama ISU organizuje soutěže a má rovněž pravomoc schvalovat soutěže pořádané třetími osobami, je nutno konstatovat, že tato situace může vést ke střetu zájmů, z čehož plyne požadavek, aby tento svaz podléhal při výkonu svých regulačních funkcí určitým povinnostem za účelem vyloučení narušení hospodářské soutěže.

48. Nutno ovšem zdůraznit, že pouhá skutečnost, že tentýž subjekt současně vykonává funkci regulátora a funkci organizátora sportovních soutěží, sama o sobě nezakládá porušení unijního práva hospodářské soutěže. Z judikatury uvedené v bodě 46 tohoto stanoviska ostatně vyplývá, a to, aniž by bylo mezi těmito dvěma funkcemi nutné strukturální oddělení, že základní povinnosti sportovního svazu nacházejícího se v situaci ISU je dbát na to, aby tyto třetí osoby nebyly nedůvodně zbaveny přístupu na trh do té míry, že by tím byla narušena hospodářská soutěž na tomto trhu.

49. Z toho plyne, že sportovní svazy mohou za určitých podmínek odepřít třetím osobám přístup na trh, aniž by se přitom jednalo o porušení čl. 101 odst. 1 SFEU, a to za podmínky, že je toto odepření odůvodněno legitimními cíli a opatření přijatá těmito svazy jsou těmto cílům přiměřená.

B. K prvnímu důvodu hlavního kasačního opravného prostředku a druhému důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku

1. Úvodní poznámky

50. Třemi částmi prvního důvodu svého kasačního opravného prostředku ISU zpochybňuje část napadeného rozsudku, která potvrzuje existenci neodůvodněného omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, spočívajícího v systému předchozího schvalování a doložce o výlučnosti spojené se sankcemi, která její pravidla zavádějí. Konkrétně vytýká Tribunálu:

- v rámci první části, že se nezabýval jejími argumenty týkajícími se toho, jak Komise posoudila některé skutečnosti, na nichž spočívá konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu;
- v rámci druhé části, že nahradil posouzení Komise vlastním skutkovým a právním posouzením, přičemž konstatoval existenci odlišného porušení, než je porušení konstatované v článku 1 sporného rozhodnutí, a to na základě nesprávného výkladu čl. 101 odst. 1 SFEU;
- v rámci třetí části, že se dopustil nesprávného posouzení v souhrnné analýze čtyř prvků, které Komise zohlednila pro účely závěru, že pravidla způsobilosti představují omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu¹⁵.

¹⁴ – Viz rozsudky MOTOE, body 49 až 52, a OTOC, body 69 až 92).

¹⁵ – Přesněji ISU tvrdí, že přezkum, ze strany Tribunálu, obsahu pravidel, která zavedla, právního a hospodářského kontextu, do něhož spadají, a cílů, jež sledují, neodhalil stupeň škodlivosti vyžadovaný pro kvalifikaci omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

51. V rámci druhého důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku vedlejší účastníci řízení rovněž napadají část rozsudku, která je předmětem třetí části prvního důvodu kasačního prostředku, avšak z rozdílného úhlu pohledu, a sice s tím, že Tribunál měl nesprávně za to, že jednání, kterým ISU sledovala ochranu vlastních hospodářských zájmů, neukazovalo samo o sobě na protisoutěžní cíl.

52. Zásadní otázkou nastolenou těmito důvody, jež se v několika ohledech překrývají, v podstatě je, zda Tribunál podal výklad čl. 101 odst. 1 SFEU prostý nesprávného právního posouzení, když potvrdil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž konstatovalo existenci omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

53. Tyto důvody a části důvodů proto posoudím společně, přičemž zmíním, v případě potřeby, aspekty, které jsou některým z těchto důvodů či částí důvodů vlastní.

2. *K přípustnosti*

54. Než přistoupím k analýze prvního důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba nejprve odmítnout námitky nepřípustnosti vznesené vedlejšími účastníky řízení, které se týkají první části a částečně třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku.

55. Na rozdíl od toho, co tvrdí vedlejší účastníci řízení, argumentace ISU není žádostí o opětovné posouzení skutkového stavu, předloženou pod záminkou údajných nesprávných právních posouzení. Tato argumentace se totiž týká právní otázky, a to konkrétně výkladu čl. 101 odst. 1 SFEU podaného Tribunálem, neboť ISU tvrdí, že Tribunál uplatnil nesprávné právní kritérium při použití podmínek týkajících se konstatování porušení práva hospodářské soutěže.

56. Dále pak je třeba z obdobných důvodů odmítnout námitku nepřípustnosti, kterou uplatňuje ISU ve vztahu k druhému důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku. Argument vedlejších účastníků řízení se totiž netýká skutkové otázky, nýbrž čistě právního posouzení, které provedl Tribunál. Jak je upřesněno v bodě 102 tohoto stanoviska, vedlejší účastníci řízení se dovolávají nesprávného právního posouzení, když Tribunálu vytýkají, že nezohlednil skutečnost, že ISU se nachází v situaci, která je odlišná od jakéhokoliv jiného podniku, v jehož případě by byla ochrana jeho hospodářských zájmů legitimní.

57. Konečně je třeba odmítnout návrh ISU, aby byl tento důvod prohlášen za irelevantní z důvodu, že bez ohledu na problematiku vznesenou vedlejšími účastníky řízení Tribunál v konečném důsledku potvrdil závěr Komise o existenci omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Druhý důvod vedlejšího kasačního opravného prostředku se totiž týká otázky související s právním a hospodářským kontextem projednávané věci a s obecnější problematikou předcházení riziku střetu zájmů.

3. K věci samé: konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu

a) Obecné úvahy týkající se vymezení pojmu „protisoutěžního účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU

58. Aby se na dohody, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě vztahoval zákaz uvedený v čl. 101 odst. 1 SFEU, musí být jejich „účelem nebo důsledkem“ vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

59. V tomto ohledu je třeba připomenout, že protisoutěžní účel a důsledek dohody jsou pro účely posouzení, zda se na takovou dohodu vztahuje zákaz uvedený v čl. 101 odst. 1 SFEU, nikoliv kumulativní, nýbrž alternativní podmínky. Podle ustálené judikatury Soudního dvora vede alternativní povaha této podmínky určená spojkou „nebo“ k nutnosti uvážit nejprve samotný účel dohody, a to s přihlédnutím k hospodářskému kontextu, ve kterém má být dohoda použita¹⁶.

60. V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora určité druhy koordinace mezi podniky vykazují dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, a lze tak mít za to, že přezkum jejich důsledků není nutný¹⁷. Tato judikatura vychází z okolnosti, že některé formy koordinace mezi podniky mohou být považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy¹⁸.

61. Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že není nezbytné zkoumat výsledky [důsledky] dohody, jestliže je prokázán její protisoutěžní účel¹⁹. Naproti tomu v případě, že analýza daného druhu koordinace mezi podniky neodhalí dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, je třeba přezkoumat jeho účinky, a aby toto jednání podléhalo zakazu, musí existovat skutečnosti prokazující, že hospodářská soutěž byla buď vyloučena, nebo citelně omezena či narušena²⁰.

62. Při posuzování, zda rozhodnutí sdružení podniků vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti pro to, aby ho bylo možné považovat za omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, je třeba se soustředit zejména na obsah jeho ustanovení, na cíle, kterých má dosáhnout, jakož i na hospodářský a právní kontext, do kterého spadá²¹.

63. Po tomto upřesnění je nyní třeba zabývat se analýzou provedenou Tribunálem za účelem určení, zda právem rozhodl, že pravidla ISU dosahují takového stupně škodlivosti, že jejich negativní účinky na hospodářskou soutěž lze předpokládat.

b) K posouzení existence omezení z hlediska účelu v projednávané věci

64. Pro účely konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu navrhuji zvolit „klasickou“ analýzu, tedy nejprve posoudit, jakým způsobem Tribunál analyzoval obsah [oddíl 1)] a cíle [oddíl 2)] pravidel způsobilosti, na základ čehož učiním předběžný závěr [oddíl 3)], a teprve

¹⁶ – Viz rozsudek ze dne 18. listopadu 2021, Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, bod 55 a citovaná judikatura).

¹⁷ – Viz rozsudek ze dne 18. listopadu 2021, Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, bod 57 a citovaná judikatura).

¹⁸ – Viz rozsudek ze dne 11. září 2014, CB v. Komise (C-67/13 P, „dále jen rozsudek CB v. Komise“, EU:C:2014:2204, bod 50 a citovaná judikatura).

¹⁹ – Viz rozsudek ze dne 4. června 2009, T-Mobile Netherlands a další (C-8/08, EU:C:2009:343, body 28 a 30).

²⁰ – Viz rozsudek CB v. Komise, bod 52 a citovaná judikatura).

²¹ – Viz rozsudek ze dne 16. července 2015, ING Pensii (C-172/14, EU:C:2015:484, bod 33 a citovaná judikatura).

následně se věnovat argumentům navrhovatelky, které se týkají údajně nesprávného posouzení právního [oddíl 4)] a hospodářského [oddíl 5)] kontextu Tribunálem, a odmítnutí zabývat se úmyslem dotčených subjektů.

1) K analýze obsahu pravidel způsobilosti

65. Úvodem je třeba připomenout, že ze zjištění Tribunálu vyplývá, že pravidla ISU, která byla v platnosti předtím, než byla v roce 2016 změněna a než bylo zveřejněno sdělení č. 1974, nestanovila žádné kritérium pro schvalování soutěží, které měly v úmyslu organizovat třetí osoby, a jakákoli účast na akcích třetích stran podléhala sankci doživotního vyloučení. Tribunál tak měl za to, že před zveřejněním tohoto sdělení měla navrhovatelka neomezenou diskreční pravomoc k odmítnutí schválit takové soutěže²².

66. V důsledku přijetí sdělení č. 1974 se pravidla způsobilosti změnila v tom smyslu, že je vymezen postup, na základě kterého může třetí strana získat povolení organizovat soutěž v rámci systému předchozího schvalování soutěží, za kterýmžto účelem byl zaveden soubor obecných, finančních, technických, sportovních a etických požadavků²³. Navzdory změnám vyplývajícím z tohoto sdělení měl Tribunál za to, že diskreční pravomoc ISU nedoznala podstatné změny. Tribunál konstatoval, že ISU má i nadále široký prostor pro uvážení, který jí umožňuje odepřít přístup na trh jakémukoliv konkurenčnímu subjektu na základě nejasně vymezených podmínek, jakož i z důvodů výslovně nezakotvených v pravidlech způsobilosti či v etickém kodexu, což může vést k přijetí zamítavých rozhodnutí z nelegitimních důvodů²⁴. ISU kromě toho podle všeho ukládá bruslařům, kteří se účastní nepovolených soutěží organizovaných jinými konkurenčními subjekty, přísné tresty, nebo jim alespoň uložení takových trestů hrozí.

67. Na základě těchto zjištění dospěl Tribunál k závěru, že pravidla způsobilosti představují omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, jelikož se analýza obsahu pravidel způsobilosti provedená Tribunálem soustředila na jedné straně na kritéria pro povolení²⁵ a na druhé straně na přísnost sankcí stanovených těmito pravidly²⁶, což jsou aspekty, které budou zkoumat samostatně níže.

i) Ke kritériím pro povolení stanoveným pravidly způsobilosti

68. Úvodem připomínám, že podle ustálené judikatury Soudního dvora zásadní právní kritérium pro určení, zda existuje omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, spočívá v konstatování, že dohoda vykazuje sama o sobě *dostatečný stupeň škodlivosti* pro hospodářskou soutěž k tomu, aby bylo možné mít za to, že není třeba zkoumat její důsledky²⁷. Takové konstatování se tedy musí omezit na formy koordinace mezi podniky, které mohou být považovány za *škodlivé pro řádné*

²² – Viz bod 86 napadeného rozsudku.

²³ – Viz bod 15 tohoto stanoviska.

²⁴ – Viz body 89 a 95 napadeného rozsudku.

²⁵ – Viz body 84 až 89 a 96 až 98 napadeného rozsudku.

²⁶ – Viz body 90 až 95 napadeného rozsudku.

²⁷ – Viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2020:265, bod 37, jakož i citovaná judikatura).

*fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy*²⁸ a jejichž škodlivá povaha je *snadno odhalitelná*²⁹, z čehož plyne, že pojem „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ musí být vykládán restriktivně³⁰.

69. Kromě toho je třeba poukázat na to, že k odůvodnění toho, aby byla dohoda kvalifikována jako omezení hospodářské soutěže „z hlediska účelu“, musí existovat dostatečně rozsáhlá a spolehlivá zkušenost k tomu, aby, aniž by bylo třeba provést analýzu konkrétních účinků, bylo možné mít za to, že tato dohoda je již ze své povahy škodlivá pro řádné fungování hospodářské soutěže³¹.

70. Je třeba konstatovat, že zaprvé v bodě 89 napadeného rozsudku Tribunál konstatuje, že protisoutěžní účel pravidel ISU lze dovodit ze skutečnosti, že ISU má široký prostor pro uvážení při odmítnutí schválit závody nabízené třetími osobami, což mohlo vést k přijetí zamítavých rozhodnutí z neoprávněných důvodů. Omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu tak podle Tribunálu vyplývala z diskreční pravomoci ISU, a tudíž z oprávnění tohoto svazu nepovolit akce organizované třetími osobami.

71. Komise hájí toto stanovisko s odvoláním na rozsudek T-Mobile Netherlands a další³², přičemž tvrdí, že v projednávané věci je možné dovodit protisoutěžní účel ze skutečnosti, že pravidla ISU jsou „způsobila“ omezit hospodářskou soutěž.

72. Považuji nicméně za sporné, že by bylo možné mít za to, že *teoretická způsobilost* narušit hospodářskou soutěž na *základě širokého prostoru pro uvážení*, kterým sportovní svaz případně disponuje, může postačovat ke konstatování protisoutěžního účelu, a to tím spíše, že protisoutěžní účinky, které by v zásadě mělo být možné předpokládat, jsou nejisté a každopádně nevyplývají z analýzy provedené Tribunálem, jelikož ten se omezil na abstraktní výklad předmětných pravidel ISU a nezabýval se žádným konkrétním příkladem jejich použití.

73. Poukazuji i na to, že samotná existence systému předchozího schvalování soutěží umožňujícího třetím osobám jako organizátorům žádat o přístup na trh, a to bez ohledu na diskreční pravomoc ISU takové povolení neudělit, by měla bez dalšího postačovat k tomu, aby vzbudila pochybnosti, pokud jde o dostatečně škodlivou povahu pravidel ISU z hlediska práva hospodářské soutěže. Otázku, zda systém, který je v platnosti, skutečně postačuje k zajištění účinné hospodářské soutěže na dotčeném trhu nebo hospodářskou soutěž omezuje, je podle mého názoru možné zodpovědět pouze na základě analýzy protisoutěžních účinků.

74. Kromě toho, pokud se blíže zabýváme skutečnostmi, které Tribunál v rámci analýzy obsahu pravidel způsobilosti zohlednil za účelem stanovení prostoru pro uvážení, kterým ISU disponuje, vnímám jako sporné, že by tyto skutečnosti mohly mít škodlivou povahu požadovanou judikaturou Soudního dvora ke konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu³³. V tomto ohledu připomínám, že v rámci analýzy obsahu pravidel způsobilosti přihlédl Tribunál vedle sankcí k neexistenci přímé souvislosti mezi pravidly způsobilosti na straně jedné a legitimními cíli nebo soutěží či řady soutěží, které ISU organizuje, na straně druhé.

²⁸ – Viz r CB v. Komise (bod 50), a stanovisko generálního advokáta N. Wahla ve věci CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, bod 39).

²⁹ – Viz stanovisko generálního advokáta N. Wahla ve věci CB v. Komise (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, bod 56) a stanovisko generálního advokáta M. Bobka ve věci Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2019:678, bod 42).

³⁰ – Viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2020:265, bod 54, jakož i citovaná judikatura).

³¹ – Viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2020:265, bod 76, jakož i citovaná judikatura) a stanovisko generálního advokáta M. Bobka ve věci Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2019:678, body 54 a 63 až 73).

³² – Rozsudek ze dne 4. června 2009 (C-8/08, EU:C:2009:343, bod 31).

³³ – Viz bod 68 tohoto stanoviska.

75. Například skutečnost, že sportovní svaz nedefinuje dostatečně přesně cíle sledované v těchto pravidlech a používá pouze „neurčité výrazy“, nebo že nestanoví taxativní výčet požadavků pro povolení soutěže pořádané třetí osobou (přičemž si vyhrazuje právo vyžádat si od organizátorů doplňující informace související s některými z uvedených požadavků), jak konstatoval Tribunál v bodech 85 a 87 napadeného rozsudku, může skutečně ukazovat na široký, až excesivní působnost pravidel způsobilosti a na značný prostor pro uvážení, kterým tento svaz disponuje, avšak nemůže to ani zdaleka dokládat škodlivou povahu z hlediska hospodářské soutěže či protisoutěžní účel³⁴. Totéž platí pro závěry Tribunálu uvedené v bodě 97 napadeného rozsudku ohledně neexistence souvislosti mezi pravidly způsobilosti navrhovatelky a soutěží či řadou soutěží jí pořádaných.

76. Zadruhé je třeba konstatovat, jak to ostatně uvádí ISU, že Tribunál opřel svůj závěr o omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu především o judikaturu Soudního dvora ve věcech týkajících se omezení hospodářské soutěže z hlediska důsledku.

77. Konkrétně, co se týče sdělení č. 1974, Tribunál měl v bodě 88 napadeného rozsudku za to, že toto sdělení neobsahuje „jasně definovaná, transparentní, nediskriminační, kontrolovatelná kritéria [pro schvalování soutěží], která mohou organizátorům závodů zaručit účinný přístup na relevantní trh“ ve smyslu judikatury vyplývající z rozsudku OTOC³⁵. Skutečnost, že pravidla ISU taková kritéria neobsahují, je podle Tribunálu relevantní pro konstatování existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

78. Je nicméně třeba uvést, že i když je pravda, že Soudní dvůr v rozsudku OTOC konstatoval, že pokud zmíněná kritéria nejsou stanovena, může to vést k omezení hospodářské soutěže, nevyslovil závěr v tom smyslu, že by absence takových kritérií automaticky vedla k závěru o omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, ale spíše to ukazuje na omezující účinky vyplývající z pravidel, která taková kritéria nezakotvují³⁶.

79. Tribunál přitom navzdory tomu, že sám v bodě 72 napadeného rozsudku výslovně uznal, že právní úprava dotčená ve věci, v níž byl vydán rozsudek OTOC, byla Soudním dvorem kvalifikována jako omezení hospodářské soutěže z hlediska důsledku, přesto rozhodl, že tato okolnost nebrání tomu, aby tato judikatura (jakož i judikatura vyplývající z rozsudku MOTOE) mohla být použita v rámci analýzy omezení z hlediska účelu. Pro účely odůvodnění svého přístupu vyšel Tribunál z rozsudku Generics (UK) a další³⁷, a to zejména z jeho bodu 84, z něhož lze dle Tribunálu dovodit, že dohoda může omezit hospodářskou soutěž z hlediska účelu v určitém konkrétním kontextu, zatímco v jiných souvislostech je nezbytná analýza účinků dohody.

80. I když není zpochybňováno, že dohoda může v závislosti na kontextu, do kterého spadá, omezovat hospodářskou účast z hlediska účelu v určitých případech, kdežto v jiných by bylo třeba analyzovat její účinky, neznamená to, že kritéria vycházející z rozsudku OTOC (nebo rozsudku MOTOE) by bylo možné přímo použít na projednávanou věc pro účely konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

³⁴ – Tyto skutečnosti lze nicméně vzít v úvahu v rámci analýzy vedlejších omezení jako názorný příklad nepřiměřenosti pravidel ISU.

³⁵ – Viz rozsudek OTOC (bod 99).

³⁶ – Viz rozsudek OTOC (body 70 až 100).

³⁷ – Rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52).

81. Tribunál v projednávané věci nevysvětluje, co by mělo být tímto „konkrétním kontextem“ odůvodňujících závěr o omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, ani zejména nevysvětluje, jak se tento kontext odlišuje od kontextu dotčeného ve věci, v níž byl vydán rozsudek OTOC, aby tím odůvodnil odlišnou kvalifikaci konstatovaného omezení.

ii) K přísnosti sankcí stanovených pravidly způsobilosti

82. Co se týče režimu sankcí stanovených pravidly způsobilosti, ISU tvrdila, že výše sankcí ukládaná bruslařům účastnícím se akce organizované třetí osobou je jako taková irelevantní pro účely určení, zda účelem jejích pravidel způsobilosti je či není omezit hospodářskou soutěž, jelikož tyto sankce mohou mít negativní účinky na hospodářskou soutěž pouze tehdy, pokud by se nepovolení této akce zakládalo na nelegitimních důvodech.

83. Ovšem na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, a i přesto, že by sankce mohly být, v pozdější fázi, odůvodněny legitimními důvody (čímž by mohly být zcela vyloučeny z působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU), nic to nemění na tom, že represivní povaha pravidel a závažnost sankcí použitelných v případě jejich porušení představují skutečnosti, které jsou obzvláště relevantní při analýze obsahu pravidel způsobilosti vzhledem k tomu, že mohou mít negativní účinky na hospodářskou soutěž. Jak totiž právem konstatoval Tribunál v bodech 91 a 95 napadeného rozsudku, přísnost stanovených sankcí může sportovce odrazovat od účasti na soutěžích, které navrhovatelka neschválila, a tím uzavřít trh potenciálním konkurentům, jelikož ti jsou připraveni o účast sportovců, pro organizování sportovní soutěže nezbytných.

84. Nicméně dopad přísnosti sankcí na hospodářskou soutěž nelze analyzovat abstraktně, bez zohlednění celkového kontextu, jehož je sankční režim součástí. Jak správně konstatoval Tribunál v bodech 89 a 95 napadeného rozsudku, tvrzený protisoutěžní účel pravidel ISU není možné dovodit toliko na základě izolovaného posouzení přísnosti sankcí, nýbrž měl by být spíše posouzen v rámci (obecnějšího) kontextu zjištění, že ISU má „široký prostor pro uvážení“ k zamítnutí povolení soutěží organizovaných třetími subjekty³⁸.

85. S ohledem na předcházející úvahy se domnívám, že skutečnosti použité Tribunálem v jeho analýze obsahu pravidel způsobilosti neumožňují dospět k závěru, že existuje omezení z hlediska účelu, pokud jde o pravidla způsobilosti ISU.

2) K analýze cílů sledovaných pravidly způsobilosti

86. Co se týče cílů sledovaných pravidly ISU, připomínám, že analýza Tribunálu se soustředila na ochranu legitimních cílů³⁹, na straně jedné, a na ochranu hospodářských zájmů ISU⁴⁰, na straně druhé, přičemž tato hlediska dále posoudím odděleně.

i) K otázce ochrany oprávněných zájmů sledovaných ISU

87. Úvodem je třeba uvést, že v rámci druhé části prvního důvodu svého kasačního opravného prostředku ISU vytýká Tribunálu, že konstatoval porušení spočívající v omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, které je odlišné od porušení vymezeného ve sporném rozhodnutí.

³⁸ – Viz body 89 a 95 napadeného rozsudku.

³⁹ – Viz body 100 až 104 napadeného rozsudku.

⁴⁰ – Viz body 105 až 114 napadeného rozsudku.

Konkrétně ISU tvrdí, že Tribunál nahradil posouzení Komise svým vlastním posouzením tím, že vyšel převážně ze skutečností analyzovaných v oddíle 8.5 sporného rozhodnutí (nadepsaném „pravidla způsobilosti spadají do působnosti článku 101 Smlouvy“), ačkoliv tyto skutečnosti nebyly zahrnuty do oddílu 8.3 tohoto rozhodnutí (nadepsaného „Omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“), který se týkal konstatování existence porušení z hlediska účelu.

88. Navrhovatelka vychází zejména ze skutečnosti, že ochrana oprávněných zájmů ISU nebyla Komisí detailně posouzena v rámci její analýzy omezení z hlediska účelu (oddíl 8.3 sporného rozhodnutí)⁴¹, nýbrž byla řešena v oddíle 8.5 tohoto rozhodnutí, ve kterém Komise posoudila, zda pravidla způsobilosti spadají do působnosti článku 101 SFEU.

89. Na rozdíl od přístupu Komise rozlišujícího mezi těmito dvěma rámci analýzy považoval Tribunál za účelné, jak sám uvádí v bodě 64 napadeného rozsudku, přezkoumat společně druhý žalobní důvod (týkající se konstatování omezení z hlediska účelu) a třetí a čtvrtý žalobní důvod (týkající se toho, jak Komise posoudila otázku, zda je omezení hospodářské soutěže nedílně spjata se zajištěním cíle ochrany integrity rychlobruslení před sportovními sázkami a je mu přiměřené)⁴². Tím Tribunál zahrnul otázku zohlednění cílů obecného zájmu do rámce určení omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

90. Vystává tedy otázka, zda Tribunál mohl, aniž by se dopustil nesprávného právního posouzení, provést „kombinovanou“ či „souběžnou“ analýzu existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu a absence objektivní odůvodněnosti a přiměřenosti tohoto omezení.

91. Rovnou je třeba konstatovat, že tento přístup Tribunálu je zdrojem určitých nejasností, jelikož má za následek, že z něho jasně nevyplývá povaha prováděné analýzy. V prvním kroku Tribunál zvolil klasický přístup určení omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, když nejprve analyzoval obsah pravidel způsobilosti. Nicméně v druhém kroku, v rámci zkoumání cílů těchto pravidel, Tribunál podle všeho posoudil tato pravidla ve světle kritérií formulovaných v rozsudku *Meca-Medina*, když konstatoval, že cíl dovolávaný ISU, podle kterého mají pravidla chránit integritu bruslení před sázkami, je sice legitimní, neodůvodňuje však konstatovaná omezení, která nejsou nedílně spjata se zajištěním tohoto cíle a jsou považována za nepřiměřená. Závěr o nepřiměřenosti pravidel ISU sledovaným cílům tak dle Tribunálu vede jak k neuplatnitelnosti „výjimky vedlejších omezení“, tak k [automatické] kvalifikaci těchto pravidel jako omezení z hlediska účelu.

92. Než zaujmu stanovisko k přístupu Tribunálu, je třeba připomenout, že v rámci čl. 101 odst. 1 SFEU mohou cíle sledované dohodou nebo rozhodnutím sdružení podniků sehrát v analýze roli ve dvou ohledech.

93. Zaprvé objektivní cíle, které dohoda sleduje, jsou relevantní a směřují k určení, zda se na tuto dohodu vztahuje zákaz uvedený v čl. 101 odst. 1 SFEU⁴³. Tyto objektivní cíle, které musí z dotčených opatření jasně vyplývat, nesmí být směřovány se subjektivními úmysly omezit hospodářskou soutěž, ani s legitimními cíli případně sledovanými dotčenými podniky⁴⁴. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že z ustálené judikatury vyplývá, že skutečnost, že určité opatření je

⁴¹ – I když se totiž Komise v bodě 163 sporného rozhodnutí odvolává na absenci přímé souvislosti pravidel ISU s legitimními cíli, což je skutečnost, která byla analyzována především v rámci posouzení obsahu těchto pravidel, bod 171 tohoto rozhodnutí nevyvolává žádné pochybnosti, pokud jde o Komisi zvolený přístup vyloučit zohlednění legitimních cílů ve fázi analýzy protisoutěžního účelu.

⁴² – Viz body 99 až 114 napadeného rozsudku.

⁴³ – Viz rozsudek *CB v. Komise* (bod 53 a citovaná judikatura).

⁴⁴ – Viz stanovisko generálního advokáta N. Wahla ve věci *CB v. Komise* (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, bod 117).

považováno za opatření sledující legitimní cíl, nevylučuje, že může být považováno za opatření, jehož účelem je omezení hospodářské soutěže⁴⁵. V rámci konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu tak má analýza cílů určit (s využitím dalších skutečností jako je obsah dohody a její právní a hospodářský kontext), zda dohoda má protisoutěžní a dostatečně škodlivý cíl či povahu. V této fázi analýzy tedy nejsou zohledňovány legitimní cíle, ačkoliv k nim lze případně přihlídnout pro účely založení výjimky ve smyslu čl. 101 odst. 3 SFEU.

94. Zadruhé cíle sledované dohodou dále hrají roli v kontextu analýzy vedlejších omezení, která má určit, zda omezující účinky na hospodářskou soutěž, jež vyplývají z daného opatření, jsou nedílně spjaty se zajištěním legitimního cíle a jsou mu přiměřené. Jsou-li tyto podmínky splněny, je dohoda zahrnující dané opatření zcela vyloučena z působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU. V tomto rámci představují určení tohoto cíle a uznání jeho legitimacy první fázi této analýzy.

95. I když se některé aspekty těchto dvou v zásadě rozdílných analýz mohou prolínat, nic to nemění na tom, že zkoumání cílů dotčených opatření se v těchto dvou případech koncepčně liší. To platí také pro důsledky, které je třeba z těchto dvou analýz dovodit.

96. Na rozdíl od toho, co podle všeho tvrdí Tribunál, nepřiměřenost opatření ve vztahu k legitimnímu cíli nemá automaticky za následek kvalifikaci opatření jako „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“. Konkrétně skutečnost, že opatření nesplňuje kritéria testu předepsaného rozsudkem Meca-Medina, znamená pouze to, že opatření bude muset (nebo nadále bude) podléhat „klasické analýze“ z hlediska článku 101 SFEU, včetně posouzení, zda opatření případně nesvědčí výjimka podle čl. 101 odst. 3 SFEU. Proto i když je pravděpodobné, že opatření kvalifikované jako „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ je ze své povahy nepřiměřené sledovanému legitimnímu cíli, naopak tomu nutně být nemusí.

97. S ohledem na výše uvedené mám za to, že Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení, když měl v bodech 110 a 111 napadeného rozsudku za to, že systém předchozího schvalování soutěží zavedený ISU lze považovat za omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu z důvodu, že jde nad rámec toho, co je nezbytné pro naplňování cíle, kterým je zajistit, aby sportovní soutěže byly v souladu s obecnými standardy.

98. Je ovšem třeba poukázat na to, že ačkoliv skutečnosti zkoumané Tribunálem pro účely závěru, že pravidla způsobilosti jsou nepřiměřená sledovaným legitimním cílům, nemohou odůvodnit konstatování omezení z hlediska účelu, mohly by se nicméně ukázat jako relevantní při konstatování omezení z hlediska důsledku, jsou-li použita za účelem neodůvodněného vyloučení třetích organizátorů akcí, jak uvedl Soudní dvůr v rozsudcích Meca-Medina⁴⁶ a OTOC⁴⁷.

99. Konečně podotýkám, že stanovisko Tribunálu, co se týče jak výkladu obsahu pravidel ISU, tak jeho posouzení, podle kterého má nepřiměřenost pravidel ISU sledovaným cílům postačovat ke konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, by znamenalo rozšíření pojmu „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“, které by bylo v rozporu s ustálenou judikaturou Soudního dvora trvající na restriktivním výkladu tohoto pojmu⁴⁸.

⁴⁵ – Viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Budapest Bank a další (C-228/18, EU:C:2020:265, bod 52, jakož i citovaná judikatura).

⁴⁶ – Bod 47 uvedeného rozsudku.

⁴⁷ – Body 70 až 100 uvedeného rozsudku.

⁴⁸ – Viz bod 68 tohoto stanoviska.

ii) K otázce ochrany hospodářských zájmů ISU

100. Rovnou je třeba připomenout, že na rozdíl od toho, co uvedla Komise v bodě 169 sporného rozhodnutí, měl Tribunál v bodech 108 a 109 napadeného rozsudku za to, že i za předpokladu, že by bylo prokázáno, že pravidla způsobilosti přijatá v roce 2016 rovněž sledují cíl ochrany hospodářských zájmů navrhovatelky, skutečnost, že svaz usiluje o ochranu svých hospodářských zájmů, není sama o sobě protisoutěžní.

101. Toto posouzení Tribunálu zpochybňuje vedlejší účastník řízení v rámci druhého důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku, který navrhuje z důvodů uvedených v bodě 51 tohoto stanoviska přezkoumat v této fázi mé analýzy.

102. Vedlejší účastníci řízení vytýkají Tribunálu konkrétně to, že se dopustil nesprávných právních posouzení, když rozhodl, že skutečnost, že ISU sleduje vlastní hospodářské zájmy, není sama o sobě protisoutěžní. Podle vedlejších účastníků řízení zásadu, dle níž podnik je obecně vzato oprávněn sledovat své hospodářské zájmy, není možné na ISU s ohledem na její specifickou situaci použít. Dvojí role ISU, která je současně regulatorním orgánem a hospodářskou entitou, by měla ISU zakazovat, aby sledovala hospodářské zájmy související s její rolí regulatorního orgánu, tedy rozhodovala o povolení či nepovolení akcí organizovaných třetími osobami na úkor svých konkurentů. Podstata projednávané věci tak podle vedlejších účastníků řízení tkví v tom, že pravidla způsobilosti umožňují ISU odmítnout konkurentům přístup na trh. Proto tato pravidla a rozhodnutí o nezpůsobilosti z nich vyplývající mají dle jejich názoru negativní dopad také na (hospodářské) zájmy profesionálních rychlobruslařů a třetích osob organizujících soutěže. Má za to, že právě s ohledem na tyto okolnosti měl Tribunál určit, zda podnik může legitimně sledovat své vlastní hospodářské zájmy. Toto stanovisko sdílí i Komise.

103. Z důvodů, které dále uvedu, jsem toho názoru, že analýza Tribunálu není stížena vadou spočívající v nesprávném právním posouzení a že argumenty uplatněné vedlejšími účastníky řízení na podporu druhého důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku je třeba odmítnout.

104. Jak bylo uvedeno v bodech 44 až 49 tohoto stanoviska, i když sportovní svazy podléhají určitým povinnostem za účelem vymezení pravomocí, kterými disponují, a kontroly jejich řádného výkonu, ochrana hospodářských zájmů takového sportovního svazu, jako je ISU, by byla problematická z hlediska práva hospodářské soutěže pouze tehdy, pokud by konkurentovi *neodůvodněně* bránila v přístupu na trh.

105. Pokud bychom přijali výklad vedlejších účastníků řízení, znamenalo by to zakázat sportovním svazům nacházejícím se ve shodné situaci jako ISU veškerou hospodářskou činnost, což by bylo obtížně slučitelné s tím, že tyto sportovní svazy jsou, i přes svá specifika, současně podniky, pro které, stejně jako pro každý jiný podnik, je sledování hospodářských cílů nedílně spjata s jejich činnostmi. Hospodářské činnosti, které tyto svazy vyvíjejí, kromě toho v řadě případů nejenže souvisí s jejich sportovními aktivitami, ale také jsou s nimi provázány, a z toho důvodu je nelze oddělit.

106. Se zřetelem k výše uvedenému je třeba konstatovat, že pokud sportovní svaz, jako je ISU, sleduje vlastní hospodářské zájmy, není to samo o sobě protisoutěžní, a nemůže to být tedy použito v rámci posouzení omezení hospodářské soutěže jako skutečnost svědčící o protisoutěžním cíli.

107. Konečně poznamenávám, že jestliže sám Tribunál uznal, že pravidla ISU sledují legitimní cíle v souvislosti s ochranou jak hospodářských zájmů navrhovatelky, tak jejích zájmů spojených se sportem, mělo to Tribunál vést ke zpochybnění jeho závěru, podle kterého účel těchto pravidel je již ze své povahy škodlivý pro řádné fungování normální hospodářské soutěže⁴⁹.

3) Předběžný závěr týkající se analýzy obsahu a cílů sledovaných pravidel způsobilosti

108. Výše uvedená analýza obsahu pravidel způsobilosti a cílů těmito pravidly sledovaných postačuje sama o sobě k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, pokud jde o kvalifikaci pravidel způsobilosti ISU jako omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, aniž by bylo třeba zabývat se argumenty, kterými navrhovatelka zpochybňuje Tribunálem provedenou analýzu právního a hospodářského kontextu a úmyslu stran. Nicméně pro úplnost zaujmu krátké stanovisko k těmto dvěma otázkám, které vznesla ISU, a to zejména s ohledem na jejich případnou relevanci v rámci analýzy protisoutěžních účinků potenciálně způsobených pravidly ISU.

4) K analýze právního a hospodářského kontextu pravidel způsobilosti

109. Tribunál měl v bodech 115 až 123 napadeného rozsudku za to, že přezkum právního a hospodářského kontextu pravidel ISU týkajících se způsobilosti a pravidel pro schvalování soutěží nemůže zpochybnit závěr Komise ve věci existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, a proto není nezbytné kromě toho zkoumat skutečné či potenciální účinky těchto pravidel na hospodářskou soutěž.

110. Navrhovatelka v tomto ohledu tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení ve své analýze relevantního trhu ve vztahu k jeho kontextu. Zejména má za to, že Tribunál chybně odmítl zohlednit soutěže v krasobruslení, které schválila. Konkrétně Tribunálu vytýká, že odmítl uplatnit judikaturu vyplývající z rozsudku CB v. Komise, podle níž je třeba v rámci analýzy omezení z hlediska účelu zohlednit všechny relevantní okolnosti, zejména s ohledem na povahu dotčených služeb, jakož i na skutečné podmínky fungování a struktury trhů, týkající se hospodářského či právního kontextu, do kterého uvedená koordinace spadá, a to bez ohledu na to, zda taková okolnost spadá do relevantního trhu či nikoli⁵⁰.

111. V tomto ohledu je třeba připomenout, že Tribunál měl za to, že zatímco ve věci, ve které byla tato judikatura přijata, existovaly interakce mezi relevantním trhem a odlišným souvisejícím trhem, v projednávané věci nebyly takové skutečnosti prokázány. Podle Tribunálu okolnost, že navrhovatelka mohla schvalovat soutěže v krasobruslení, a to i za předpokladu, že by se jednalo o skutečné nezávislé soutěže, není relevantní pro analýzu kontextu, do něhož jsou zasazena pravidla způsobilosti, neboť nezpochybňuje závěr, podle kterého pravidla způsobilosti žalobkyně umožňují navrhovatelce narušovat hospodářskou soutěž na relevantním trhu upřednostňováním vlastních soutěží na úkor soutěží nabízených třetími osobami, a že tedy tato pravidla nezajišťují účinný přístup k tomuto trhu⁵¹.

⁴⁹ – Viz rozsudek CB v. Komise (bod 75).

⁵⁰ – Viz rozsudek CB v. Komise (bod 78).

⁵¹ – Viz body 118 a 119 napadeného rozsudku.

112. Komise tvrdí, že argument týkající se údajně chybného výkladu rozsudku CB v. Komise je irelevantní, a to vzhledem k tomu, že i *kdyby* Tribunál to, co Soudní dvůr v tomto rozsudku uvedl jako příklad specifické situace, ve které je relevantní zohlednit skutečnost týkající se jiného než relevantního trhu, zaměnil s obecným pravidlem, nemůže to zpochybnit rozhodující úvahu popsanou v předchozím bodě tohoto stanoviska.

113. V tomto ohledu se domnívám, na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, že pokud bychom připustili, byť jen teoreticky, jako to učinil Tribunál, že ISU mohla schvalovat nezávislé soutěže v krasobruslení, mohlo by to vyvolat pochybnosti ohledně kvalifikace jako „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“.

114. I když je pravda, že analýza provedená Soudním dvorem v rozsudku CB v. Komise se vztahuje ke specifickému skutkovému rámci (a sice existenci interakcí mezi dvěma složkami duálního systému a mezi relevantním trhem a odlišným souvisejícím trhem), nic to nemění na tom, že rozhodovací praxe ISU v rámci krasobruslení by se mohla ukázat jako relevantní při analýze právního kontextu dotčených pravidel.

115. Jak konstatoval Tribunál v bodě 117 napadeného rozsudku, je totiž třeba poukázat zaprvé na to, že na tyto dvě disciplíny (totiž krasobruslení a rychlobruslení), a to navzdory tomu, že je Komise posoudila jako odlišné trhy – přičemž navrhovatelka vymezení trhu nepochybně – se vztahují tytéž předpisy, a tudíž se na obě disciplíny použijí tatáž pravidla pro předchozí schvalování soutěží i disciplinární sankce, a zadruhé na to, že přísluší stejnému orgánu, tedy ISU, rozhodovat o povolení či nepovolení organizace nezávislých akcí týkajících se těchto dvou disciplín.

116. Tato skutečnost by přitom mohla představovat zvláštní okolnost způsobitou vyvolat pochybnost stran předpokládané škodlivosti pravidel ISU, pokud by se ukázalo, že ISU povolila nezávislé soutěže v krasobruslení. Mám tudíž za to, že pokud při přezkumu právního a hospodářského rámce dohody, u které se předpokládá její protisoutěžní účel, určité skutečnosti nastolují pochybnosti ohledně požadovaného stupně škodlivosti nebo zjevně svědčí o opaku, stává se analýza důsledků nezbytnou.

117. Ačkoli je pravda, že za účelem prokázání existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu se analýza hospodářského a právního kontextu, do kterého je dané opatření začleněno, musí omezit na to, co se jeví jako nutně nezbytné, aniž by obsahovala analýzu důsledků předmětného opatření⁵², domnívám se, že zohlednění rozhodovací praxe ISU v globálnějším kontextu analýzy role ISU a pravomocí, které jsou jí svěřeny, by nepřekročila meze analytického rámce omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu.

118. V projednávané věci je ovšem třeba upřesnit, že zohlednění rozhodovací praxe ISU na trhu krasobruslení bude záviset na posouzení skutkových okolností, k rozhodování o nichž není Soudní dvůr povolán a ani nemá k dispozici informace k tomu nezbytné, jelikož nebyly Tribunálem posouzeny⁵³.

⁵² – Viz rozsudek ze dne 20. ledna 2016, Toshiba Corporation v. Komise (C-373/14 P, EU:C:2016:26, bod 29).

⁵³ – Nutno v tomto ohledu poznamenat, že informace týkající se soutěží, které měla ISU akceptovat v oblasti krasobruslení, jsou předmětem protichůdných výkladů ze strany Komise a ISU.

5) *K analýze úmyslů stran*

119. S odvoláním na ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle které skutečnosti týkající se úmyslu nejsou pro prokázání existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu nezbytné⁵⁴, a mimoto se domnívá, že existence omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu je dostatečně doložena přezkumem obsahu a cílů pravidel způsobilosti, jakož i kontextu, do kterého jsou tato pravidla zasazena, měl Tribunál v bodě 121 napadeného rozsudku za to, že argumenty předložené navrhovatelkou proti této části přezkumu omezení z hlediska účelu jsou irelevantní.

120. Navrhovatelka toto posouzení odmítá jak v rámci první části prvního důvodu jejího kasačního opravného prostředku, tak částečně v třetí části tohoto důvodu, přičemž Tribunálu v podstatě vytýká, že nepřezkoumal žádný z jejích argumentů zpochybňujících způsob, jakým Komise posoudila skutečnosti na podporu konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, jak to vyplývá ze sporného rozhodnutí.

121. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že skutkové okolnosti, na kterých měla Komise založit svou analýzu a jež měl Tribunál opomenout přezkoumat – a navrhovatelka je kromě toho zpochybňuje, aniž by však uplatnila zkreslení skutkového stavu – se ve všech případech týkají příkladů nezávislých soutěží, jež mají dle Komise prokazovat úmysl ISU bránit vstupu konkurentů na relevantní trh⁵⁵.

122. S přihlédnutím k výše uvedené analýze, na základě které navrhuji vyhovět prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku a zrušit rozsudek Tribunálu v rozsahu týkajícím se konstatování omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, jsem toho názoru, že tyto skutkové okolnosti mohou být relevantní v rámci analýzy účinků pravidel ISU. S ohledem na předchozí úvahy týkající se opodstatněnosti odůvodnění mám dále za to, že není nezbytné zkoumat důvod vycházející z nedostatku odůvodnění.

4. *Závěry k prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku*

123. V případě, že omezení z hlediska účelu není jasně prokázáno, musí být pro potřeby čl. 101 odst. 1 SFEU provedena úplná analýza účinků tohoto omezení. Cílem takové analýzy je určit, jaký dopad na hospodářskou soutěž může dohoda mít na dotčeném trhu. V projednávané věci bude možné určit, zda jsou předmětná pravidla způsobilá narušit hospodářskou soutěž, pouze na základě analýzy toho, jakým způsobem jsou v praxi tato pravidla ze strany ISU vykládána a uplatňována. Jinými slovy by bylo třeba analyzovat, zda na základě své posuzovací pravomoci, kterou ISU disponuje, tento svaz mohl omezit hospodářskou soutěž odepřením přístupu na relevantní trh, což je přezkum, jenž je v zásadě možné provést pouze tehdy, jsou-li zohledněny (konkrétní) účinky předmětného opatření.

124. S ohledem na výše uvedené je třeba prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku vyhovět.

⁵⁴ – Viz rozsudek ze dne 6. dubna 2006, General Motors v. Komise (C-551/03 P, EU:C:2006:229, bod 77).

⁵⁵ – Viz body 175 až 177 odůvodnění sporného rozhodnutí.

C. Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku

125. V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku ISU tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nepřezkoumal čtvrtý žalobní důvod její žaloby, v jehož rámci ISU tvrdila, že její rozhodnutí neschválit soutěž organizovanou třetí osobou s názvem „Icederby“, která se měla konat v Dubaji (Spojené arabské emiráty) (dále jen „Dubajská akce“), nespadá do působnosti článku 101 SFEU, jelikož toto rozhodnutí podle ní sledovalo legitimní cíl v souladu s etickým kodexem, který zakazuje všechny formy podpory sázek.

126. Úvodem je třeba odmítnout námitku nepřípustnosti uplatněnou vedlejšími účastníky řízení, podle které, i když ISU formálně tvrdí existenci nesprávného právního posouzení, ve skutečnosti na Soudním dvoru požaduje, a to nepřípustně, aby opětovně posoudil skutkový stav, aniž by přitom namítala, že se Tribunál dopustil jeho zkreslení. Mám totiž za to, že v rámci druhého důvodu svého kasačního opravného prostředku ISU vytýká Tribunálu nedostatek odůvodnění s tím, že Tribunál neodpověděl na ústřední část její argumentace⁵⁶.

127. K věci samé je třeba zaprvé uvést, že v rámci druhého důvodu svého kasačního opravného prostředku ISU netvrdí, že pravidla způsobilosti nespádají do působnosti článku 101 SFEU, ale pouze to, že její rozhodnutí nepovolit Dubajskou akci by mělo být vyloučeno z působnosti tohoto ustanovení z důvodu, že sledovalo legitimní cíl.

128. Je nicméně nutno konstatovat, že ani sporné rozhodnutí, ani napadený rozsudek se netýkají konkrétně rozhodnutí o odmítnutí žádosti o povolení Dubajské akce. I když nepovolení této akce bylo podle všeho důvodem pro zahájení šetření Komise (na základě stížnosti podané M. J. H. Tuitertem a N. Kerstholttem), jehož výsledkem bylo sporné rozhodnutí – a nepovolení této akce bylo spolu s dalšími příklady soutěží použito pro ilustraci toho, jakým způsobem jsou tato pravidla uplatňována v praxi – nic to nemění na tom, že sporné rozhodnutí se týká pravidel způsobilosti přijatých ISU a jejich slučitelnosti s článkem 101 SFEU. Tribunál tak měl za to, že tato pravidla sama o sobě postačují k tomu, aby podpořila závěr, podle kterého se tato pravidla ukázala jako problematická z hlediska práva hospodářské soutěže, a to bez ohledu na konkrétní dotčenou soutěž⁵⁷.

129. V tomto ohledu je třeba uvést, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, vložení výrazu „uplatňování“ do článku 1 sporného rozhodnutí nelze vykládat v tom smyslu, že se týká Dubajské akce, nýbrž je dáno spíše tím, že Komise konstatovala omezení hospodářské soutěže současně z hlediska účelu a z hlediska důsledku (jak je uvedeno v oddílech 8.3 a 8.4 sporného rozhodnutí)⁵⁸.

130. Zadruhé na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, Tribunál neopomněl přezkoumat čtvrtý žalobní důvod, jelikož jej přezkoumal společně s druhým a třetím žalobním důvodem, v bodech 64 a následujících napadeného rozsudku⁵⁹.

131. Pokud jde o obecnější otázku, zda mohou být pravidla způsobilosti vyloučena z působnosti článku 101 SFEU jako vedlejší omezení, Tribunál poté, co nejprve uznal legitimitu cílů sledovaných ISU, a to zejména cíl týkající se ochrany integrity rychlobruslení před riziky

⁵⁶ – Viz rozsudek ze dne 11. dubna 2013, Mindo v. Komise (C-652/11 P, EU:C:2013:229, bod 41).

⁵⁷ – Tento závěr Tribunálu, zdá se, potvrzuje i analýza provedená Komisí v bodech 251 až 266 sporného rozhodnutí, která se týká přiměřenosti těchto pravidel z hlediska sledovaných cílů, aniž se přitom tato analýza týká konkrétně Dubajské akce.

⁵⁸ – ISU v tomto ohledu opakovaně uvádí argument uplatněný v rámci první části a částečně třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, podle kterého Komise založila na Dubajské akci svůj závěr, uvedený v článku 1 sporného rozhodnutí, že ISU „tím, že přijala a uplatňovala pravidla způsobilosti“ porušila článek 101 SFEU (kurzivou zvýraznil autor stanoviska).

⁵⁹ – Viz bod 96 tohoto stanoviska.

spojenými se sázením⁶⁰, a systém předchozího schválení určený ke kontrolování, že každý organizátor dodržuje takové standardy, je mechanismem vhodným k zajištění uskutečnění cílů spojených se specifícností sportu⁶¹, následně konstatoval, že svévolnost a nepřiměřenost pravidel způsobilosti a zejména sankcí, která v předmětné věci ISU zavedla, jdou nad rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů ve smyslu judikatury týkající se vedlejších omezení, a to zejména ve smyslu rozsudku Meca-Medina⁶².

132. Konečně je třeba odmítnout argument, kterým navrhovatelka vytýká Komisi a Tribunálu, že nepřihlédly, co se týče sázek, k legislativnímu vývoji v Koreji (v níž vznikl koncept Icederby), a to z důvodu, že tato skutečnost je pro posouzení slučitelnosti pravidel ISU z hlediska unijního práva hospodářské soutěže irelevantní. Mám tudíž za to, že tento argument nebyl Tribunálem právem zohledněn.

133. S ohledem na výše uvedené mám za to, že je třeba druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout.

D. K návrhu na konečné rozhodnutí ve věci a k vrácení věci zpět Tribunálu

134. Podle článku 61 statutu Soudního dvora Evropské unie je-li opravný prostředek opodstatněný, zruší Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu. V takovém případě Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.

135. V tomto ohledu je třeba uvést, že ISU podala návrh na konečné rozhodnutí ve věci, neboť má za to, že v případě zrušení napadeného rozsudku by Soudní dvůr byl schopen vydat konečné rozhodnutí v celém rozsahu sporu. Je nicméně nutno konstatovat, že důvody pro zrušení napadeného rozsudku nejsou takové povahy, že by mohly vést ke zrušení sporného rozhodnutí v celém rozsahu. Tyto důvody totiž vedou ke zrušení tohoto rozhodnutí pouze v rozsahu, ve kterém konstatuje, že účelem dotčených opatření je omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Jak vyplývá z judikatury uvedené v bodě 123 tohoto stanoviska, je tedy třeba určit, zda, jak to konstatovala Komise ve sporném rozhodnutí, je „důsledkem“ dotčených dohod omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.

136. Tento aspekt sporu ovšem předpokládá přezkum skutkových otázek na základě okolností, které nebyly Tribunálem v napadeném rozsudku posouzeny, neboť ten považoval takový přezkum za nadbytečný, jelikož měl za to, že se Komise nedopustila pochybení, když ve sporném rozhodnutí dospěla k závěru, že dotčená opatření mají protisoutěžní účel. I když byly určité skutkové aspekty projednány v rámci písemné a ústní části řízení před Tribunálem, pouze Tribunál má nicméně pravomoc posoudit skutkový stav. Kromě toho, vzhledem k tomu, že otázky týkající se analýzy účinků na hospodářskou soutěž nebyly projednány před Soudním dvorem, věc se v tomto ohledu nenachází ve stavu, kdy by o ní mohlo být rozhodnuto.

137. Proto je třeba vrátit věc zpět Tribunálu a konstatovat, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.

⁶⁰ – Viz body 100 až 104 napadeného rozsudku.

⁶¹ – Viz bod 108 napadeného rozsudku.

⁶² – Mezi faktory, které Tribunál zohlednil, je třeba uvést zejména to, že v bodě 97 napadeného rozsudku rozhodl, že pravidla způsobilosti umožňují navrhovatelce uložit sankce nezpůsobilosti sportovcům v případě účasti na neschválených závodech, i když v kalendáři závodů navrhovatelky není na stejný okamžik naplánován žádný závod a i když se dotčení sportovci z jakéhokoli důvodu nemohou závodů pořádaných navrhovatelkou zúčastnit.

IV. Analýza prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku

138. V rámci svého prvního důvodu rozděleného do dvou částí účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek napadají část napadeného rozsudku, ve které měl Tribunál za to, že výlučný a povinný mechanismus rozhodčího řízení, jenž ISU zavedla, nelze považovat za mechanismus „posilující“ omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu dovozeného Komisí.

139. Konkrétně navrhovatelé podávající vedlejší kasační opravný prostředek tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že Komise nemohla v oddíle 8.7 sporného rozhodnutí učinit závěr, že rozhodčí pravidla ISU posilují omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu způsobené pravidly způsobilosti⁶³.

140. V napadeném rozsudku, na rozdíl od Komise ve sporném rozhodnutí, Tribunál celkově posoudil pravidla ISU stanovící použití rozhodčího řízení v oblasti sportu⁶⁴ – pravidla, která přezkoumal jako „přítěžující okolnost“ a podrobil analýze ve vztahu k výpočtu pokut⁶⁵ – jako legitimní a možnost poškozených sportovců obrátit se *ex post* s návrhem na náhradu škody na vnitrostátní soudy nebo podat stížnost k vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž nebo ke Komisi jako dostačující k zajištění účinnosti unijních pravidel hospodářské soutěže a práva na účinnou soudní ochranu⁶⁶.

A. K přípustnosti a relevanci prvního důvodu

141. Námitku nepřípustnosti vznesenou ISU z důvodu, že první důvod vedlejšího kasačního opravného prostředku podle ní mění předmět sporu před Tribunálem, je třeba bez dalšího zamítnout. I když totiž některé skutečnosti uváděné účastníky řízení podávajícími vedlejší kasační opravný prostředek, jako je otázka nezávislosti a nestrannosti CAS, vybočují z rámce vymezeného sporným rozhodnutím a napadeným rozsudkem, a musí být tudíž z této analýzy vyloučeny, většina argumentů předložených těmito účastníky řízení byla projednána v řízení před Komisí a Tribunálem a je nyní právoplatně vznesena za účelem zpochybnění napadeného rozsudku.

142. ISU se kromě toho domnívá, že tento důvod je irelevantní, jelikož, jak uvedl Tribunál v bodech 132 a 137 napadeného rozsudku, Komise učinila závěr, že pravidla přijatá ISU v oblasti rozhodčího řízení posilují omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu vyplývající z ostatních pravidel zavedených ISU, a to pravidel způsobilosti a pravidel pro schvalování soutěží, pouze pro úplnost. Z toho důvodu článek 1 sporného rozhodnutí, který konstatuje existenci porušení, ani část rozsudku, jež zamítá žalobní důvody ISU týkající se tohoto článku, se podle jejího názoru nijak nezakládají na posouzení uvedených pravidel Komisí a Tribunálem.

143. Je nicméně nutné konstatovat, že ačkoliv bylo možné tyto úvahy považovat za nadbytečné, neboť nebyly součástí úvah, na základě kterých bylo konstatováno porušení uvedené v článku 1 sporného rozhodnutí, Tribunál s odvoláním na tyto úvahy (jak ostatně uznává sama ISU ve svém

⁶³ – Viz body 131 až 164 napadeného rozsudku.

⁶⁴ – Viz body 154 až 156 napadeného rozsudku.

⁶⁵ – Viz body 142 až 153 napadeného rozsudku.

⁶⁶ – Viz body 157 až 161 napadeného rozsudku.

vyjádření) částečně zrušil články 2 a 4 sporného rozhodnutí, kterými Komise tomuto svazu nařizuje, aby pod sankcí penále ukončil zjištěné protiprávní jednání úpravou těchto pravidel (včetně pravidel týkajících se rozhodčího řízení)⁶⁷.

144. Mám tudíž za to, s výhradou zjištění uvedených v bodě 141 tohoto stanoviska, že je třeba tento důvod považovat za přípustný a relevantní.

B. K věci samé

1. Úvodní poznámky

145. Úvodem je třeba poznamenat, že to, že Tribunál použil výraz „přítěžující okolnost“ pro účely označení pravidel zavedených ISU v oblasti rozhodčího řízení a pro účely jejich analýzy ve vztahu k výpočtu pokut, vyvolává nejasnosti⁶⁸. Totéž platí pro označení rozhodčích pravidel Komise ve sporném rozhodnutí jako „skutečnosti posilující“ omezení hospodářské soutěže.

146. Co se týče zaprvé Tribunálem použitého pojmu „přítěžující okolnost“, jak správně uvádí Tribunál v bodě 144 napadeného rozsudku, sporné rozhodnutí tento pojem nepoužívá a neodkazuje na pokyny z roku 2006 pro výpočet pokut⁶⁹. V tomto kontextu lze stěží porozumět tomu, jak mohl Tribunál v bodě 148 napadeného rozsudku konstatovat, že se Komise „nesprávně domnívala, že rozhodčí pravidla představují přítěžující okolnost ve smyslu pokynů z roku 2006“.

147. Tato zmatečnost je patrná i ve vyjádřeních účastníků řízení. Zatímco Komise vytýká Tribunálu, že ve svých úvahách vycházel z pokynů z roku 2006, ačkoliv Komise ve sporném rozhodnutí nepovažovala rozhodčí pravidla za přítěžující okolnost ve smyslu těchto pokynů, účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek, odkazují-li na sporné rozhodnutí, nepoužívají výraz „posilující skutečnost“ zvolený Komisí v tomto rozhodnutí, ale výraz „přítěžující okolnost“ a tvrdí, že Komise kvalifikovala (dle jejich názoru správně) rozhodčí pravidla jako „přítěžující okolnost“.

148. Je ovšem třeba konstatovat, že výraz „přítěžující okolnost“ je použit v bodě 28 uvedených pokynů pro označení situací odůvodňujících zvýšení pokuty uložené Komisí subjektu, který se dopustil protiprávního jednání, mezi něž náleží situace, kdy subjekt protiprávní jednání opakuje, odmítá spolupracovat, brání provádění šetření, nebo také v případě, že hrál vedoucí úlohu při protiprávním jednání nebo podněcování k němu⁷⁰.

149. I když však přítěžující okolnosti uvedené v seznamu obsaženém v bodě 28 pokynů z roku 2006 nejsou vyčerpávající, jak Tribunál správně konstatoval v bodě 152 napadeného rozsudku, přítěžující okolnosti uvedené v tomto seznamu mají společné to, že popisují protiprávní jednání nebo okolnosti, které činí protiprávní jednání škodlivější a odůvodňují zvláštní odsouzení, jež vede ke zvýšení sankce uložené odpovědnému podniku. Lze si tedy obtížně představit, že by součástí tohoto výčtu mohlo být zahrnutí rozhodčí doložky do stanov sportovního svazu, jejíž legitimitu z hlediska práva hospodářské soutěže ostatně Komise nezpochybňuje.

⁶⁷ – Viz body 138 a 145 napadeného rozsudku.

⁶⁸ – Viz body 142 až 153 napadeného rozsudku.

⁶⁹ – Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“).

⁷⁰ – Viz body 150 až 152 napadeného rozsudku.

150. Pokud jde, zadruhé o to, že Komise kvalifikovala rozhodčí pravidla jako „skutečnost posilující“ omezení hospodářské soutěže, vzbuzuje i tento přístup pochybnosti jak z pohledu hmotného práva, tak z hlediska metodologického. Je třeba si zejména položit otázku, z jakého důvodu Komise konstatovala existenci skutečností způsobilých posílit omezení hospodářské soutěže a mít vliv na možné odůvodnění tohoto omezení, aniž by byly samy o sobě protiprávním jednáním. Kladu si kromě toho otázku, jaký právní význam a cíl z hlediska práva hospodářské soutěže taková kvalifikace má, je-li provedena jako doplňující.

151. Rozhodnutí Komise kvalifikovat mechanismus použití výlučného a povinného rozhodčího řízení jako „skutečnost posilující“ omezení hospodářské soutěže v rámci samostatné analýzy, oddělené od konstatování protiprávního jednání, se mimoto jeví jako přinejmenším neobvyklé⁷¹. V tomto ohledu bychom si mohli klást otázku, z jakého důvodu Komise jednoduše nezačlenila posouzení rozhodčích doložek do své analýzy pravidel vydaných ISU, domnívala-li se, že tato pravidla mohou tak či onak narušit hospodářskou soutěž. Je to tím spíše k podivu z důvodu, že Komise podle všeho analyzovala všechna pravidla (či normativní „ekosystém“) zavedená ISU, aby následně konstatovala, že narušují hospodářskou soutěž⁷².

152. Po tomto vyjasnění je třeba se zabývat tím, zda Tribunál dospěl k závěru, že mechanismus použití výlučného a povinného rozhodčího řízení nemůže tak být kvalifikován jako „skutečnost posilující“ konstatované omezení hospodářské soutěže, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení.

2. K první části prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku

153. V rámci první části svého prvního důvodu účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek vytýkají Tribunálu, že se dopustil nesprávného posouzení ve své analýze věnované odůvodnění výlučné pravomoci CAS ve sporech týkajících se protisoutěžních aspektů rozhodnutí ISU o nezpůsobilosti.

154. Zaprvé je třeba poznamenat, že argumentace účastníků řízení podávajících vedlejší kasační opravný prostředek se zakládá především na jimi zavedeném rozlišování mezi věcmi souvisejícími se specifickostí sportu, u nichž je rozhodčí řízení vedené CAS v zásadě odůvodnitelné oprávněnými zájmy, a věcmi s hospodářskou dimenzí bez zjevné spojitosti se sportem, které by z toho důvodu neměly podléhat výlučné pravomoci CAS.

155. Tato argumentace není podle mého názoru příliš přesvědčivá, jelikož je založena na rozlišení, které se jeví jako „umělé“. Jestliže lze totiž za určitých okolností v teoretické rovině rozlišovat mezi „ryze sportovními“ věcmi (či týkajícími se jiných než hospodářských aspektů sportu) a ostatními „čistě hospodářskými“ věcmi, v praxi taková dichotomie není zdaleka tak zřejmá, neboť tyto dva aspekty jsou obtížně oddělitelné.

⁷¹ – Posudky týkající se rozhodčích pravidel jsou uvedeny v části následující po závěru o existenci omezení hospodářské soutěže, a to v oddílu 8.7 sporného rozhodnutí. V této oddílu Komise nedospěla k závěru, že rozhodčí pravidla představují samostatné porušení práva hospodářské soutěže, ale pouze posílila omezení hospodářské soutěže vytvořená pravidly způsobilosti.

⁷² – Jako příklad je třeba uvést, že v rozhodnutí Komise C(2018) 4761 final ze dne 18. července 2018 v řízení podle článku 102 SFEU a článku 54 Dohody o EHP (Věc AT.40099 – Google Android), Komise přezkoumala „skutečnosti posilující“ konstatované omezení hospodářské soutěže v oddíle věnovaném tomuto závěru (body 1132 až 1145) a nikoliv v samostatném oddíle navazujícím na tento závěr.

156. Vezměme příklad, který uvedli účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek na podporu své argumentace, a sice příklad individuálního rozhodnutí o nezpůsobilosti týkající se sportovce, které by se zakládalo na pravidlech způsobilosti, jež by mohla být neslučitelná s právem hospodářské soutěže. Ne zcela chápu úvahy těchto účastníků řízení, když tvrdí, že takové rozhodnutí je především otázkou práva hospodářské soutěže a skutečnost, že spor vznikl v rámci profesionálního sportu, je pouze nahodilou okolností. To, že jsou pravidla vydaná sportovním svazem zpochybňována z hlediska práva hospodářské soutěže, nutně neznamená, že individuální rozhodnutí o nezpůsobilosti sportovce (přijaté na základě těchto pravidel) se netýká otázky, která je (ryze) sportovní. Okolnost, že pravidla vydaná sportovním svazem, která upravují organizaci a účast sportovců na určitých sportovních soutěžích, mohou být nepřiměřená sledovaným cílům a tato skutečnost může mít negativní účinky na hospodářskou soutěž, tak neznamená, že sledované „sportovní“ cíle nejsou samy o sobě legitimní.

157. Zadruhé je třeba konstatovat, že jak Komise ve sporném rozhodnutí, tak Tribunál v napadeném rozsudku správně uznaly, že použití výlučného a povinného mechanismu rozhodčího řízení je obecně uznávaný způsob řešení sporů a uzavření rozhodčí doložky samo o sobě soutěž neomezuje⁷³. Evropský soud pro lidská práva ostatně podle všeho dospěl ke shodnému závěru, když měl za to, že v kontextu sportu je legitimní, aby spory podléhaly specializovanému mezinárodnímu rozhodčímu soudu, jakým je CAS, neboť takový mechanismus zaručuje jednotnost řízení, právní jistotu, jakož i to, že bude rozhodnuto rychle a hospodárně, přičemž současně uznal nezávislost a nestrannost CAS⁷⁴.

158. Sotva by totiž bylo možné si představit organizaci nebo průběh jakékoliv sportovní disciplíny či soutěže, pokud by každý účastník (sportovec či sportovní klub) měl možnost napadnout ten či onen aspekt takové akce na jakémkoliv právním základě před vnitrostátními soudy nebo jinou soudní instancí, a to zejména jedná-li se o mezinárodní soutěže, které by z povahy věci znamenaly potenciální zapojení velkého množství vnitrostátních soudů, což by vedlo automaticky k fragmentaci stávajícího systému.

159. Ve světle předcházejících úvah se ztotožňuji s posouzením Tribunálu, uvedeným v bodě 156 napadeného rozsudku, podle kterého závaznost rozhodčího řízení a skutečnost, že rozhodčí pravidla svěřují CAS výlučnou pravomoc k rozhodování sporů týkajících se rozhodnutí o nezpůsobilosti, jsou odůvodnitelné oprávněnými zájmy souvisejícími se specifičností sportu. Mám tudíž za to, že nestátní mechanismus řešení sporů v první a druhé instanci, jakým je CAS, s možností opravného prostředku, jakkoli omezeného, k vnitrostátnímu soudu, v posledním stupni, je v prostředí mezinárodní sportovní arbitráže adekvátní.

160. S ohledem na předcházející skutečnosti jsem toho názoru, že je třeba první část prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku zamítnout.

C. K druhé části prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku

161. V rámci druhé části prvního důvodu účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když dospěl k závěru, že rozhodčí pravidla neohrožují plnou účinnost unijního práva hospodářské soutěže a právo na účinnou soudní ochranu. V tomto ohledu tito žadatelé nastolují celou řadu otázek, které byly

⁷³ – Viz bod 154 napadeného rozsudku a bod 269 odůvodnění sporného rozhodnutí.

⁷⁴ – Viz rozsudek ESLP ze dne 2. října 2018, Mutu a Pechstein v. Švýcarsko, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, § 98 a 159.

projednány v řízení před Komisí a Tribunálem a nyní jsou předkládány za účelem zpochybnění napadeného rozsudku. Konkrétně tito účastníci řízení zpochybňují posouzení Tribunálu, a to v první řadě ohledně toho, že CAS a Federální soud Švýcarska se nacházejí „vně“ soudního systému Unie a tyto dvě instance jsou limitovány při zohlednění práva hospodářské soutěže Unie, dále ohledně *de facto* závazné povahy dotčeného mechanismu rozhodčího řízení pro sportovce a v poslední řadě ohledně roztržitosti, omezenosti a v konečném důsledku neúčinnosti možností přezkumu disciplinární činnosti ISU a příslušných rozhodčích nálezů ze strany vnitrostátních soudů⁷⁵.

162. Zaprvé připomínám, že unijní právní řád je založen na soudním systému zaručujícím soudržný a jednotný výklad unijního práva. Za tím účelem vnitrostátní soudy a Soudní dvůr zajišťují plné a účinné uplatňování unijního práva ve všech členských státech a soudní ochranu práv, která pro jednotlivce z unijního práva vyplývají⁷⁶, a to i v oblasti práva hospodářské soutěže⁷⁷. V tomto rámci použití rozhodčího řízení může snižovat plnou účinnost a jednotnost unijního práva, jakož i možnost domoci se účinné soudní ochrany, pokud není rozhodčí soud součástí systému Unie a nepodléhá úplnému přezkumu dodržování unijního práva ze strany vnitrostátních soudů⁷⁸.

163. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že Soudní dvůr totiž rozlišuje mezi dohodami uzavřenými s členskými státy, ve kterých je rozhodčí řízení vztaženo na smluvní strany soukromého práva a sleduje vynětí sporů z pravomoci jejich vlastních soudů, na straně jedné, a obchodní arbitráží, která je výsledkem svobodně vyjádřené vůle dotčených smluvních stran a týká se sporů smluvních stran v rovném postavení, na straně druhé⁷⁹.

164. Na podporu vedlejšího kasačního opravného prostředku vedlejší účastníci tvrdí, že dotčená rozhodčí pravidla musí být posouzena na stejném základě jako ve věcech *Achmea* a *PL Holdings*, a to vzhledem k tomu, že výlučná pravomoc CAS uplatňovaná vůči sportovcům je dle nich obdobná pravomoci, kterou uplatňují členské státy ve vztahu k smluvním stranám soukromého práva v rámci dvoustranných dohod o investicích. Mám nicméně za to, že úvahy uvedené v těchto dvou věcech nejsou v každém případě použitelné na rozhodčí pravidla v projednávané věci, a to zejména s ohledem na rozdílnost předmětných rozhodčích řízení.

165. Na rozdíl od věcí *Achmea* et *PL Holdings*, které se týkaly smlouvy (dvoustranné dohody o investicích) uzavřené s členským státem a jež souvisely se zásadami vzájemné důvěry a loajální spolupráce mezi členskými státy, které těmto státům brání v tom, aby soukromým smluvním stranám povolily předložit spory orgánu, jenž není součástí unijního soudního systému⁸⁰, se rozhodčí řízení dotčené ve věci v původním řízení použije ve vztazích mezi soukromými stranami a mezinárodním sportovním svazem (a nikoliv členským státem). Jak uvedl Tribunál v bodě 162 napadeného rozsudku, vytvoření CAS nemá svůj původ v dohodě, na základě níž členské státy souhlasily s vynětím sporů, které by se mohly týkat uplatňování nebo výkladu práva hospodářské soutěže, z pravomoci svých vlastních soudů. Analogické uplatnění zásad vyplývajících z těchto rozsudků je tudíž třeba z výše uvedených důvodů odmítnout.

⁷⁵ – Viz body 270 až 286 sporného rozhodnutí.

⁷⁶ – Viz rozsudek ze dne 6. března 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, body 35 a 36, jakož i citovaná judikatura).

⁷⁷ – Viz rozsudek ze dne 9. února 2022, *Sped-Pro v. Komise* (T-791/19, EU:T:2022:67, bod 91).

⁷⁸ – Viz rozsudky ze dne 26. října 2021, *PL Holdings* (C-109/20, EU:C:2021:875, bod 45, jakož i citovaná judikatura) a ze dne 6. března 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, body 58 až 60, jakož i citovaná judikatura).

⁷⁹ – Viz rozsudek ze dne 6. března 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, bod 55 a citovaná judikatura).

⁸⁰ – Viz rozsudky ze dne 26. října 2021, *PL Holdings* (C-109/20, EU:C:2021:875, body 45 až 47) a ze dne 6. března 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, body 58 až 60).

166. Zadruhé je třeba poznamenat, že jak účastníci řízení podávající vedlejší kasační opravný prostředek, tak Komise vytýkají Tribunálu, že nepřihlédl ke konkrétním podmínkám sportovní arbitráže a zejména ke skutečnosti, že se nejedná o skutečnou obchodní arbitráž, na které se dohodly dvě smluvní strany, nýbrž o rozhodčí řízení uložené jednostranně a jako výlučné sportovcům ze strany ISU pod hrozbou zákazu účastnit se soutěží pořádaných tímto svazem, a tedy pod hrozbou toho, že nebudou moci vykonávat svou profesi.

167. Jakkoli totiž případně existuje „mocenská asymetrie“ mezi sportovním svazem a sportovci, což může vést k úvaze, že tito sportovci nemají jinou možnost, než pravidla tohoto svazu přijmout⁸¹, domnívám se, že za situace, kdy není zpochybňována nezávislost a nestrannost CAS a použití rozhodčího řízení vedeného CAS je odůvodnitelné oprávněnými zájmy souvisejícími s požadavkem, aby byly sportovní spory řešeny specializovaným soudním orgánem⁸², nemůže takový argument obstát.

168. Z toho důvodu mám shodně s Tribunálem za to, že předmětná rozhodčí pravidla nejsou prakticky a sama o sobě způsobilá posílit omezení hospodářské soutěže způsobené pravidly způsobilosti ISU.

169. S ohledem na výše uvedené skutečnosti jsem toho názoru, že první důvod vedlejšího kasačního opravného prostředku je třeba zamítnout.

V. Závěry

170. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl takto:

- rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 16. prosince 2020, International Skating Union v. Komise (T-93/18, EU:T:2020:610), se zrušuje;
- věc se vrací zpět Tribunálu Evropské unie;
- vedlejší kasační opravný prostředek se zamítá;
- o nákladech řízení bude rozhodnuto později.

⁸¹ – Viz rozsudek ESLP ze dne 2. října 2018, Mutu a Pechstein v. Švýcarsko, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, § 113 až 115.

⁸² – Viz body 157 až 159 tohoto stanoviska.